

Teksten nedenfor er hentet fra St.prp.nr. 75 (2003-2004). Supplering av Verneplan for vassdrag.

Tilråding fra Olje- og energidepartementet av 11. juni 2004, godkjent i statsråd samme dag.

084/1 Nausta (V.nr. 084.7Z)

Fylke:	Sogn og Fjordane
Kommune:	Naustdal, gloppen, Førde, Flora, Jølster
Nedbørfelt:	278,4 km ²
Urørt natur:	50 %
SP-kategori/gruppe:	I, unntak
Nasjonale laksevassdrag:	Avklares i runde 2

Nausta renner ut på nordsiden av Førdefjorden. Innerst og nordøst i feltet ligger høye fjell. Småbreer ligger i nordvendte botner. Særlig i fjellområdene er det mange vann. Bergartene som består av granittiske gneiser og omdannede sedimentære og eruptive bergarter, påvirker både landformene og vegetasjonen sterkt. Dalen er likevel typisk breerodert. Store breelvavsetninger ble avsatt under isavsmeltingen, bl.a. i forbindelse med bredemte sjøer i det midtre dalpartiet. Elva følger dalutformingene, faller bratt ned i dalenden og renner rolig i dalbunnen hvor det største vannet, Vonavatnet, ligger. Nedover i dalen veksler elva mellom fosser, stryk og rolige partier. Feltet har flere sidevassdrag. Elvas varierende løpsform skaper liv i landskapet. Flere myrområder regnes som spesielt verdifulle. Nedre deler er sterkt kulturpåvirket. Flere botanisk verneverdige forekomster/lokaliteter er registrert. Området rundt Vonavatn har god representasjon av våtmarksfugler. Vassdraget har flere rødlistede arter, bl.a. rovfuglarter. Også flere rødlistede fuglearter finnes. Vassdraget har en livskraftig laksebestand som er den mest tallrike i fylket, og med god og naturlig rekruttering. Området er rikt på kulturminner gjennom et langs tidsrom. Landskap og kulturminner har nær tilknytning til vassdraget.

Det er jordbruksdrift og spredt bebyggelse i nedre del. I Åsedalen ligger et mikrokraftverk. Bygging av laksetrapp, terskler og forbygning langs elva er stedvis utført. Grønøyra naturreservat ligger i utløpsområdet. Øvre deler er del av et stort, sammenhengende område som er lite berørt av tekniske inngrep og typisk for ytre deler av fjellregionen. Feltet inngår i et område med "kvalifisert villmark". Det foreslåtte Naustdal-Gjengedal landskapsvernområde representerer et variert og spennende landskap med naturgitte kvaliteter som tilrettelegger for tradisjonelt friluftsliv.

Styringsgruppens vurdering: Det er store biologiske- og landskapsmessige verdier knyttet til vassdraget. Feltet, som i øvre del inngår i et større fjellområde kvalifisert som villmark, er mye brukt i friluftssammenheng. Elva er en verdifull del av landskapet. Styringsgruppen forslår at vassdraget tas med i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling.

Naustdal kommune går imot vern av vassdraget og viser til konsekvenser for arealutnyttelsen langs vassdraget. Gloppen kommune går også imot vern og peker på at vassdragsvern vil være et av flere vernetiltak som legger begrensninger på arealbruken i kommunen. Flora kommune har ikke merknader til verneforslaget. Sogn og Fjordane fylkeskommune og fylkesmannen i Sogn og Fjordane går imot vern av vassdraget og viser til den prosessen som har pågått i forbindelse med etablering av landskapsvernområde. Også Naustdal Bondelag går imot vern. Fagrådet for villaks i Sogn og Fjordane og Naustdal Elveeigarlag går inn for vern, og det samme gjelder Vener av Vona, Sogn og Fjordane Turlag. Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane og Samarbeidsrådet for Naturvernssaker. Norges Skogeierforbund går imot vern av vassdraget og viser til at det vil båndlegge store deler av

kommunens areal. Hyelva kraft, Sogn og Fjordane Energi og Sunnfjord Energi går imot vern av vassdraget. Direktoratet for naturforvaltning mener vassdraget er spesielt viktig i forbindelse med verneplansuppleringen. NGU viser til at det er viktige malmforekomster innenfor vassdragets nedbørfelt.

Vern av Nausta var vurdert i Verneplan IV, men ble ikke vernet av hensyn til utbyggingsmulighetene og at de øvre delene av vassdraget kunne ivaretas gjennom vern etter naturvernloven.

Vassdraget har vært gjenstand for en helhetlig vurdering gjennom fylkesdelplan for Naustdal-Gjengedal området. NVE deler mange høringsparters oppfatning om at vassdraget har store verneverdier, men er av den oppfatning at de vesentligste verneverdiene og hensynet til urørthet vil kunne ivaretas gjennom vern etter naturvernloven. NVE anbefaler derfor at vassdraget ikke tas med i Verneplan for vassdrag.

Departementshøringen og departementets tilråding.

Naustdal kommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune er imot vern. Fylkeskommunen holder fast på vedtaket om ikke å verne vassdraget. Det fremhevs at vassdraget utgjør en svært viktig naturressurs for Naustdal kommune, og at utnytting med solid miljøforankring kan ha betydning for å sikre bosetting og utvikling i kommunen. Fylkeskommunen støtter derfor et flerbruksprosjekt som er igangsatt, hvor en med basis i miljøforhold vil kunne vurdere videre bruk av vassdraget. I forhold til kraftutbygging representerer prosjektet en slags omvendt planprosess, hvor miljøforholdene er de styrende faktorer.

DN mener vassdraget bør vernes.

Departementet tilrår at Nausta tas inn i verneplanen.